

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2022r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: st. sekretarz sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 września 2022r. w W.

sprawy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)w W.

z udziałem W. F. (1)

o obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

z dnia 19 lipca 2021 roku, nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że W. F. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. podlega od dnia 9 grudnia 2019 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 30 sierpnia 2021r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. z dnia 19 lipca 2021r., nr (...), stwierdzającej że W. F. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie podlega od dnia 9 grudnia 2019 roku obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Zaskarżonej decyzji odwołująca się spółka zarzuciła naruszenie:

- art. 7, art. 77 i art. 80 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (k.p.a.), co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych, niezgodnych ze zgromadzonym w toku postępowania wyjaśniającego materiałem dowodowym, polegających na bezpodstawnym, nieznajdującym potwierdzenia w materiale dowodowym przyjęciu, że płatnik składek zawarł z ubezpieczoną pozorną umowę zlecenia z 9 grudnia

2019r. i zgłosił ją do ubezpieczeń społecznych wyłącznie w celu ubiegania się o dofinansowanie w ramach wsparcia przedsiębiorców w okresie pandemii wirusa (...);

- art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, co doprowadziło organ rentowy do błędnego stwierdzenia, że ubezpieczona nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu) od 9 grudnia 2019r.

Wskazując na powołane zarzuty, odwołująca się spółka na podstawie art. 477¹⁰ § 1 k.p.c. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że ubezpieczona, jako osoba wykonująca umowę zlecenie u płatnika, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu) od 9 grudnia 2019r., a w konsekwencji podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe za okres od grudnia 2019r. do maja 2021r. wynosi jak w deklaracjach płatnika ZUS RCA. Ponadto strona odwołująca się zażądała zasądzenia od organu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając odwołanie, (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wskazała, że prowadzi działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych i rozliczeń księgowych ((...) 69.20.Z). W. F. (1) była zatrudniona na podstawie umowy zlecenia z dnia 9 grudnia 2019r. i wykonywała powierzone jej czynności w siedzibie spółki, co potwierdzają liczne dokumenty złożone do akt ZUS, jak umowy zlecenia, rachunki do umowy zlecenia, wydruki z korespondencji elektronicznej, dokumentacja potwierdzająca połączenia telefoniczne w czasie wykonywania pracy zdalnej oraz deklaracja PIT-11 za rok 2020. Spółka dokonała zgłoszenia W. F. (1) do ubezpieczeń społecznych na formularzu (...), który wpłynął do organu rentowego w dniu 14 maja 2020r. Opóźnienie w zgłoszeniu spowodowane było nieprzekazaniem informacji przez odpowiednią osobę, sytuacją epidemiczną od marca 2020r., a także utrudnionym dostępem do placówek ZUS w okresie marzec - maj 2020r. Poza tym odwołująca się spółka podkreśliła, że spóźnione zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych nie jest wystarczającą podstawą do uznania, że w sprawie mamy do czynienia z pozorną czynnością prawną, co starał się dowieść organ rentowy. W stosunku do innego zleceniobiorcy K. P. (1) organ wydał decyzję o podleganiu ubezpieczeniom społecznym w podobnych okolicznościach faktycznych, tj. przy umowie zlecenia zawartej w dniu 9 grudnia 2019r. i zgłoszonej do ZUS w dniu 28 maja 2020r. W tej sprawie fakt zgłoszenia ubezpieczonego po obowiązującym terminie nie stanowił przesłanki do zaprzeczenia tytułowi ubezpieczenia. Natomiast w rozpatrywanej sprawie, dotyczącej W. F. (1), organ rentowy nie zbadał całości materiału dowodowego, przedstawionego i zebranego w postępowaniu wyjaśniającym, a jedynie zaprzeczył faktom, które obalały postawioną tezę o pozorności stosunku zlecenia. W efekcie wybiórczego zbadania materiału dowodowego Zakład dokonał błędnych ustaleń faktycznych i uznał, że ubezpieczona nie wykonywała zlecenia na rzecz płatnika od grudnia 2019r. (odwołanie z dnia 26 sierpnia 2021r., k. 3-7 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz o zasądzenie od strony odwołującej się na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając swe stanowisko, wskazał że W. F. (1) została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od dnia 9 grudnia 2019r. z tytułu zatrudnienia u płatnika (...) sp. z o.o. na podstawie umowy zlecenia. Dokument zgłoszeniowy z ww. datą zgłoszenia do ubezpieczeń został złożony dopiero w dniu 14 maja 2020r. Z uwagi na powyższe Zakład wszczął postępowanie wyjaśniające. W jego trakcie nie przedstawiono żadnych dowodów na wykonywanie obowiązków służbowych przez ubezpieczoną. Z pisemnych wyjaśnień stron oraz przedstawionych dokumentów wynika, że W. F. (1) miała zawrzeć z płatnikiem umowę zlecenia na czas określony od 2 grudnia 2019r. do 30 czerwca 2021r. i wykonywać czynności polegające na obsłudze księgowej spółki. Biorąc pod uwagę powyższe oraz zgłoszenie po znacznym upływie terminu ustawowego (dopiero w maju 2020r.), jak również krótki okres pracy oraz fakt, iż w maju 2020r. weszły w życie przepisy, na podstawie których przedsiębiorcy mogli otrzymać w wsparcie w ramach tzw. tarczy antykryzysowej, to w ocenie organu rentowego istnieją podstawy do uznania, iż stanowisko pracy zostało utworzone jedynie w celu uzyskania wsparcia dla przedsiębiorców w ramach tzw. tarczy antykryzysowej. Umowa zlecenia została

zatem zawarta dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c. oraz z naruszeniem zasad współżycia społecznego (art. 58 § 2 kc) i jest nieważna (odpowiedź na odwołanie z dnia 28 września 2021r., k. 18-21 a.s.).

W. F. (1) na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2022r. oświadczyła, że nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego przedstawionym w decyzji, natomiast zgadza się ze stanowiskiem płatnika składek (...) sp. z o.o. (protokół rozprawy z dnia 22 kwietnia 2022r., k. 95 verte a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 22 lipca 2018r. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy KRS pod nr (...). Spółka prowadzi działalność rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe (...) 69.20.Z). Siedziba spółki znajduje się w W. przy ul. (...). P. P. jest wiceprezesem zarządu, zaś prezesem zarządu jest K. P. (2) (KRS spółki).

W sierpniu 2019r. W. F. (1) rozpoczęła współpracę z (...) sp. z o.o., w ramach której wykonywała pracę o charakterze doradczym oraz analizy (zeznania P. P., k. 124 a.s.; zeznania W. F. (1), k. 125 a.s.). W dniu 9 grudnia 2019r. strony podpisały umowę zlecenia na okres od 9 grudnia 2019r. do 31 maja 2020r., na podstawie której W. F. (1) zobowiązała się do udzielania konsultacji w zakresie prawidłowości sporządzania księgowości (...) sp. z o.o. w zakresie: planu kont, obrotów i sald i księgowości ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości księgowości w stosunku do generowania (...) oraz bilansu firmy, składających się w następstwie na sprawozdanie finansowe zleceniodawcy (...) sp. z o.o.). W umowie zapisano, że będzie ona realizowana w formie zdalnej (mailowo) lub telefonicznie, lub w siedzibie zleceniodawcy, co będzie ustalane na bieżąco. Wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 100 zł brutto za każdy miesiąc wykonywania zlecenia, a więc łącznie 600 zł brutto (umowa zlecenia Nr (...) z dnia 9 grudnia 2019r. – akta organu rentowego). Następnie w dniu 1 czerwca 2020r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zawarli kolejną umowę zlecenia na okres od 1 czerwca 2020r. do 31 sierpnia 2020r., w której przedmiot umowy zlecenia i sposób jego wykonywania były takie same, jak w umowie z 9 grudnia 2019r. Wynagrodzenie zostało ustalone na kwotę 132,50 zł brutto za każdy miesiąc, a więc łącznie w kwocie 397,50 zł brutto. Po upływie okresu, na który była zawarta ww. umowy, strony w dniu 1 września 2020r. ponownie podpisały umowę zlecenia na okres od 1 września 2020r. do 28 lutego 2021r. Przedmiot umowy i sposób jej realizacji oraz wynagrodzenie za miesiąc pozostały niezmiennie, natomiast wynagrodzenie za wykonanie całego zlecenia zostało określone na kwotę 662,50 zł brutto. Kolejna, taka sama umowa zlecenia została zawarta przez strony w dniu 1 marca 2021r. na okres od 1 marca 2021r. do 30 czerwca 2021r. Wynagrodzenie za wykonanie całego zlecenia zostało oznaczone na kwotę 530,00 zł brutto, zaś kwota należna za poszczególne miesiące to nadal było 132,50 zł brutto (umowa zlecenia nr (...) z dnia 1 czerwca 2020r., umowa zlecenia nr (...) z dnia 1 września 2020r., umowa zlecenia nr (...) z dnia 1 marca 2021r – akta organu rentowego).

Realizując ww. umowy zawarte z (...) sp. z o.o., W. F. (1) zajmowała się sprawami doradczymi, pomagała przy analizach, bilansach, sprawozdaniach finansowych, jak również prowadziła księgowość spółek, współpracowała w tym zakresie z osobami te spółki reprezentującymi, wykonywała telefony do klientów, a także wyliczała podatki. Początkowo wymienione czynności realizowała w biurze płatnika składek przy ulicy (...), w pokoju, w którym pracowały również D. B., H. A. (1), E. T. i M. P.. Natomiast od czasu wybuchu pandemii (...)19 ubezpieczona zaczęła wykonywać pracę zdalnie (wiadomości e-mail z 2021r. – akta organu rentowego; wiadomości e-mail za okres od grudnia 2019r. do czerwca 2020r., k. 107-118 a.s.; zeznania P. P., k. 124-125 a.s.; zeznania W. F. (1), k. 125-127 a.s.; zeznania świadka K. W., k. 96 a.s.; zeznania świadka O. D., k. 96 a.s.; zeznania świadka H. A. (1), k. 97-98; pisemne wyjaśnienia O. D., K. W. i D. B. – akta organu rentowego).

Ubezpieczona, wykonując pracę, najpierw w siedzibie spółki, a potem zdalnie, miała albo osobisty, albo telefoniczny kontakt z innymi osobami pracującymi w spółce. K. W. spotykał ubezpieczoną przed wybuchem pandemii każdego dnia, kiedy był w pracy. Pomagał wydrukować dokumenty i je ułożyć. Również inne osoby dla spółki pracujące kontaktowały się z ubezpieczoną. O. D. czasem dzwoniła do ubezpieczonej z prośbą o pomoc z uwagi na to, że ubezpieczona ma duże doświadczenie w pracy księgowej. Płatnik składek zezwolił W. F. (1) na dostęp do programów służbowych, do których mogła zalogować się również z domu. Osobą, z którą kontaktowała się najczęściej był P.

P. (zeznania P. P., k. 124-125 a.s.; zeznania W. F. (1), k. 125-127 a.s.; zeznania świadka K. W., k. 96 a.s.; zeznania świadka O. D., k. 96 a.s.; zeznania świadka H. A. (1), k. 97-98; pisemne wyjaśnienia O. D., K. W. i D. B. – akta organu rentowego).

W. F. (1) przedstawiała zleceniodawcy rachunki do umowy zlecenia i początkowo na rachunkach składała również podpis potwierdzający odbiór umówionego wynagrodzenia. Później wynagrodzenie było przekazywane jej przelewem (rachunki do umów zlecenia oraz potwierdzenia przelewów – akta organu rentowego; historia operacji na rachunku bankowym, k. 61-62 a.s.).

W związku z zawarciem umowy zlecenia W. F. (1) nie została w terminie zgłoszona do ubezpieczeń społecznych. P. P. nie przekazał H. A. (1) jej danych oraz polecenia zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Dopiero 14 maja 2020r. takie zgłoszenie zostało dokonane. Dokumenty rozliczeniowe ZUS RCA za miesiące od grudnia 2019r. do kwietnia 2020r. za W. F. (1) płatnik składek złożył dopiero w dniu 29 maja 2020r. (zeznania świadka H. A. (1), k. 97 a.s.; zeznania P. P., k. 125 a.s.).

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w 2020r. uzyskała z (...) Funduszu (...) subwencję finansową w ramach tarczy antykryzysowej związanej z (...)19 z (...) Funduszu (...) w kwocie 198.000 zł (decyzja w sprawie subwencji finansowej, k. 45-60 a.s.).

Pismem z dnia 19 kwietnia 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. zawiadomił (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz W. F. (1) o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie ustalenia prawidłowości zgłoszenia W. F. (1) do ubezpieczeń społecznych i ustalenia podstaw wymiaru składek na te ubezpieczenia z tytułu umowy zlecenia zawartej przez W. F. (1) z płatnikiem składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (zawiadomienia o wszczęciu postępowania – akta organu rentowego).

Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. wydał w dniu 19 lipca 2021r. decyzję nr (...), w której stwierdził, że W. F. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od dnia 9 grudnia 2019r. oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 9 grudnia 2019r. W ocenie organu rentowego, zgłoszenie W. F. (1) do ubezpieczeń znacznie po obowiązującym terminie, brak dowodów na świadczenie pracy przez ubezpieczoną na rzecz płatnika składek, nowoutworzone stanowisko pracy, rozbieżności pomiędzy wyjaśnieniami stron i dokumentami posiadanymi przez Zakład, jak również zaległości płatnika składek, wskazują, że zgłoszenie do ubezpieczeń miało na celu uzyskanie możliwości ubiegania się przez płatnika o subwencję finansową w ramach tarczy antykryzysowej związanej z (...)19, a nie faktyczne wykonywanie zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia (decyzja ZUS z 19 lipca 2021r. – akta organu rentowego).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił, uwzględniając wymienione dowody z dokumentów zgromadzone w aktach sądowych, a także aktach organu rentowego. Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania świadków oraz stron, które są spójne i potwierdzają okoliczność, że W. F. (1) od lata 2019r. nieprzerwanie wykonywała dla (...) sp. z o.o. czynności o charakterze księgowym. Na taki charakter prac ubezpieczonej oraz okres jej świadczenia od 2019r. wskazywali tak K. W. i O. D., jak i H. A. (1). Wskazane osoby w oparciu o różne umowy realizowały czynności na rzecz płatnika składek w tym samym okresie co ubezpieczona, kontaktowały się z nią albo osobiście, albo w czasie pandemii telefonicznie bądź mailowo i miały wiedzę o zadaniach realizowanych przez W. F. (1). Taki właśnie rodzaj zadań, jak wskazali świadkowie, potwierdziły również strony, których zeznania, są zgodne z tym, co przedstawili świadkowie i co wynika z dokumentów. Analizując dokumenty Sąd uwzględnił również pisemne wyjaśnienia, jakie w postępowaniu administracyjnym złożyli K. W., O. D. i D. B., a których organ rentowy nie uwzględnił z przyczyn nie do końca jasnych. Ponadto, istotne z punktu widzenia oceny wiarygodności zeznań świadków i stron oraz dokumentów, które Zakład ocenił jako stworzone na potrzeby toczącego się postępowania, były e-maile, które w postępowaniu sądowym przedstawiła ubezpieczona. Pochodzą one z okresu grudzień 2019r. – maj 2020r. i jednoznacznie potwierdzają, że w sprawach służbowych ubezpieczona oraz osoby z odwołującej się spółki przekazywały sobie informacje. Również z

klientami spółki (...) pozostawała w kontakcie, który jednoznacznie potwierdza świadczenie przez nią pracy zleconej przez (...) sp. z o.o.

Uwzględniając powyższe, zdaniem Sądu, zarówno dowody osobowe, jak i dowody z dokumentów, należało ocenić jako wiarygodne. Oczywiście nie można odmówić racji organowi rentowemu, że z dowodów, które zostały przedstawione, wynika wcześniejsze świadczenie pracy przez W. F. (1) przed 9 grudnia 2019r. i brak w tym czasie zgłoszenia do ubezpieczeń, to jednak, czy ubezpieczona przed ww. datą powinna być objęta ubezpieczeniem, choć tak się nie stało, nie jest przedmiotem tego postępowania. Organ rentowy może w tym zakresie wszcząć postępowanie i kwestię tę uregulować zgodnie z przepisami, zamiast wskazaną okoliczność czynić argumentem przemawiającym za koniecznością wykluczenia W. F. (1) z ubezpieczeń w okresie od 9 grudnia 2019r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sporne w rozpatrywanej sprawie było to, czy W. F. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) sp. z o.o. w okresie od dnia 9 grudnia 2019r. Tytułem wstępu do dalszych rozważań odnośnie ww. kwestii, wskazać należy, że praca realizowana na podstawie umowy zlecenia stanowi jeden z tytułów do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniem emerytalnym, rentowymi i wypadkowym, jak stanowi bowiem art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2022r., poz. 1009 – dalej jako ustawa systemowa) ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym obowiązkowo podlegają osoby fizyczne wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia, jako podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym, podlegają ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie.

Jeśli chodzi zaś o samą umowę zlecenia, to art. 734 § 1 k.c. wskazuje, że poprzez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Choć treść przepisu wyraźnie wskazuje czynności prawne, to doktryna i orzecznictwo zgodnie wskazują, iż umowa zlecenia może obejmować również wykonywanie czynności faktycznych. Zlecenie jest umową konsensualną, a jej essentialia negotii obejmują jedynie określenie czynności, którą przyjmujący zlecenie ma wykonać. Umowa zlecenia należy do kategorii umów o świadczenie usług, a więc dotyczy wykonywania czynności mieszczących się w zakresie określonym wolą stron. Strony zawierające umowę zlecenia, stosownie do treści art. 353¹ k.p.c., mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Wedle woli stron umowa zlecenie może dotyczyć tak pojedynczego wykonania konkretnej czynności, jak i wykonywania wielokrotnego, powtarzalnego, rozciągniętego w czasie. Odpowiedzialność przyjmującego zlecenie jest rozpatrywana w zakresie jego starannego działania przy wykonywaniu przedmiotu zlecenia, co oznacza, że czynnikiem decydującym przy ocenie pracy tej osoby jest kryterium wykonywania przez nią czynności na określonym, ustalonym przez strony stosunku prawnego, poziomie. Oświadczenia woli zawarte w umowie zlecenia należy, zgodnie z treścią art. 65 § 1 k.c., tłumaczyć tak, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostały złożone, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. Należy mieć również na uwadze przepis art. 65 § 2 k.c., z którego wynika, że przy umowach, a więc i w przypadku zlecenia, należy raczej badać jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Istotne jest wreszcie i to, że dla umowy zlecenia nie została przewidziana forma szczególna. Zlecenie może zostać udzielone w dowolnej formie (art. 60 k.c.), w tym także w sposób dorozumiany.

W przedmiotowej sprawie okolicznością, o której należy wspomnieć na początku, jest data zgłoszenia W. F. (1) do ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczona, co nie jest sporne, dopiero po kilku miesiącach, została zgłoszona do ZUS jako zleceniobiorca i zbiegło się to w czasie z procedurą ubiegania się przez płatnika składek o pomoc w postaci subwencji z (...) Funduszu (...). W takiej sytuacji organ rentowy mógł mieć wątpliwości co do faktycznego istnienia tytułu uzasadniającego takie zgłoszenie, jednak dowody, jakie zostały przedstawione w trakcie postępowania wyjaśniającego oraz po wniesieniu odwołania, rozwiały wątpliwości. W. F. (1), co potwierdzili świadkowie oraz dokumenty, w tym korespondencja e-mail, od 9 grudnia 2019r. realizowała umowy zlecenia, które na kolejne okresy

zawarła z odwołującą się spółką. Oczywiście Sąd nie przesłuchał wszystkich osób, z którymi podczas świadczenia pracy miała styczność ubezpieczona, ani nie uzyskał dostępu do dokumentów wytworzonych podczas realizacji zlecenia przez ubezpieczoną, jednak te dowody, które zostały przeprowadzone, jednoznacznie potwierdzają, że W. F. (1) faktycznie wykonywała pracę od ww. daty. Na tę okoliczność wskazywały osoby, które również dla płatnika składek świadczyły pracę oraz wiceprezes zarządu P. P.. Co do niektórych z tych osób organ rentowy miał wątpliwości wynikające z faktu niezgłoszenia ich do ubezpieczeń przez (...) sp. z o.o., z tym że nie wskazał, o które osoby chodzi. Sąd z treści odwołania i zeznań złożonych w postępowaniu powziął wiedzę, że także w przypadku innych osób niż W. F. (1), zgłoszenie do ZUS zostało dokonane po terminie i zostały wydane przez ZUS podobne decyzje jak w przedmiotowej sprawie. To nie oznacza jednak słuszności stanowiska ZUS i zasadności odrzucenia wyjaśnień takich osób, które potwierdziły pracę W. F. (1), a same przez organ rentowy zostały z ubezpieczeń społecznych wyłączone. Zdaniem Sądu, dopiero prawomocne wykluczenie z ubezpieczeń tych osób, co do których ZUS miał wątpliwości i stwierdzenie pozorności umów, jakie te osoby zawarły ze spółką, mogłoby skutkować nieuwzględnieniem ich wyjaśnień na piśmie bądź zeznań, ale tak się nie stało do czasu wyrokowania w przedmiotowej sprawie, gdyż od innych decyzji wykluczających z ubezpieczeń osoby pracujące dla spółki, spółka również złożyła odwołania. Ponadto, nawet gdyby niewiarygodne były zeznania, jakie złożyli K. W. i O. D., co do których – jak Sąd ustalił po informacjach odwołującej się spółki przedstawionych w odwołaniu – ZUS miał wątpliwości, to w sprawie przedstawione zostały inne dowody, wobec których wskazany argument Zakładu nie może mieć zastosowania. Chodzi o zeznania świadka H. A. (1) oraz o pisemne wyjaśnienia D. B., a więc osób, z którymi W. F. (1) przed pandemią pracowała w jednym pokoju i które potwierdziły fakt wykonywania przez nią pracy księgowej od 2019r. Na taką samą okoliczność wskazują e-maile, które ubezpieczona złożyła w postępowaniu sądowym. Pochodzą one z okresu od grudnia 2019r. do maja 2020r. i potwierdzają, że W. F. (1) prowadziła służbową korespondencję tak z klientami (...) sp. z o.o., jak i z osobami wykonującymi pracę dla tej spółki, w tym z wiceprezesem zarządu P. P..

W związku z powyższym, mimo spóźnionego zgłoszenia do ZUS W. F. (1), zdaniem Sądu, nie może być wątpliwości co do wykonywania przez nią pracy zleconej i konieczności objęcia ubezpieczeniami, szczególnie że przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jednoznacznie warunkują objęcie ubezpieczeniem społecznym z tytułu umowy przesłanką jej faktycznego realizowania, nie zaś zgłoszenia danej osoby do ubezpieczeń. W art. 13 pkt 2 ustawy systemowej przewidziano objęcie zleceniobiorcy ubezpieczeniem społecznym od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy. Posłużenie się przez ustawodawcę określeniem „od dnia jej wykonywania” wyraźnie wskazuje, że objęcie ubezpieczeniem jest uwarunkowane zaistnieniem przesłanki w postaci realizacji stosunku cywilnoprawnego. Innymi słowy, już wykonywanie umowy zlecenia, a więc realizacja wzajemnych zobowiązań między zleceniodawcą a zleceniobiorcą, stanowiących essentialia negotii tego stosunku cywilnoprawnego, skutkuje objęciem zleceniobiorcy ubezpieczeniem społecznym, i to przez cały okres, w którym umowa jest realizowana. Konsekwencją powyższego jest powstanie po stronie zleceniodawcy – jako płatnika składek – obowiązku zgłoszenia danej osoby do ubezpieczeń. W oparciu o cytowane na wstępie przepisy, dla objęcia ubezpieczeniem społecznym z tytułu umowy zlecenia – podobnie jak ma to miejsce w przypadku pracowniczego tytułu ubezpieczenia – zasadnicze znaczenie ma bowiem nie prawidłowość samego zgłoszenia danej osoby przez płatnika składek (jako nienaruszające art. 58 § 1 lub 2 k.c. albo 83 § 1 k.c.), lecz tylko to, czy strony stosunek cywilnoprawny, z którym ustawa systemowa wiąże objęcie ubezpieczeniem, był faktycznie realizowany. W kontekście powyższego istota sporu winna skupić się zatem na ustaleniu, czy łącząca strony umowa zlecenia była faktycznie realizowana.

W okolicznościach rozpatrywanej sprawy, w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, Sąd ustalił, że W. F. (1) wykonywała pracę w ramach zawartej z odwołującą się spółką umowy zlecenia. To oznacza, że nie było podstaw do zastosowania art. 83 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma tu niezgodność między pierwotnym aktem woli, a jego uzewnętrznieniem. Stosownie do treści art. 83 § 1 k.c. o tym więc, czy strony istotnie nawiązały stosunek umowny, nie decyduje tylko formalne zawarcie (podpisanie) danego rodzaju umowy, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacanie składki, lecz przede wszystkim faktyczne i rzeczywiste realizowanie na

jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku zlecenia lub umowy o świadczenie usług. Jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony z góry zakładają za obopólną zgodą, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku umownego, to tak zawarta umowa ma charakter pozorny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2009r., I UK 21/09; z 4 sierpnia 2005r., II UK 321/04). A contrario do powyższego, na tle art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej, dla objęcia ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenie zasadnicze znaczenie ma więc nie to, czy umowa została zawarta i czy jest ważna – jako nienaruszająca art. 83 § 1 k.c. – lecz tylko to, czy zleceniobiorca rzeczywiście umowę realizował.

W analizowanej sprawie za pozornością umowy zlecenia, zdaniem Sądu Okręgowego, nie może również przemawiać okoliczność, że zgłoszenie W. F. (1) zbiegło się w czasie ze zgłoszeniem przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosku o subwencję finansową w ramach rządowego programu Tarcza (...) Funduszu (...) dla małych i średnich firm (tzw. tarcza antykryzysowa). Kwestia ta pozostaje całkowicie nieistotna dla rozstrzygnięcia, czy w przypadku W. F. (1) zachodziły przesłanki do objęcia jej ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zawartej z odwołującą się spółką umowy zlecenia. Jest to zależne tylko od faktycznego wykonywania łączącej strony umowy. W tym kontekście nawet stwierdzenie, że zgłoszenie osoby zatrudnionej na podstawie umowy zlecenia, faktycznie realizującej tę umowę, miało na celu zagwarantowanie płatnikowi składek spełnienia warunków do uzyskania subwencji finansowej w ramach tzw. tarczy antykryzysowej, nie oznacza jeszcze, że osoba ta nie podlega ubezpieczeniom. Wynika to między innymi z tego, że nie można wyciągać negatywnych konsekwencji wobec ubezpieczonej, która jako zleceniobiorca realizowała zawartą ze spółką umowę i nie miała wpływu na prawidłową i terminową realizację ciężącego na płatniku obowiązku zgłoszenia jej do ubezpieczeń. To z kolei oznacza, że nie sposób kwestionować tytułu podlegania ubezpieczeniom przez ubezpieczoną jedynie na podstawie wątpliwości organu rentowego co do działań spółki jako przedsiębiorcy ubiegającego się o subwencję finansową.

Na zakończenie wspomnieć jeszcze należy, że materiał dowodowy zgromadzony w przedmiotowej sprawie nie był pozbawiony takich dowodów, które nasuwały wątpliwości co do prawidłowości działań płatnika składek. Otóż w aktach organu rentowego znajduje się kopia umowy zlecenia na prowadzenie ksiąg handlowych, którą strony miały podpisać w dniu 1 września 2019r. na czas nieokreślony. Wedle tej umowy ubezpieczona miała prowadzić księgi handlowe kilku spółek, których nazwy zostały w umowie wymienione i które wskazywała w zeznaniach świadek H. A. (2). Za wykonywanie zadań wynikających z ww. umowy ubezpieczona miała być wynagradzana kwotą 2.000 zł netto miesięcznie. Tymczasem od daty 1 września 2019r. ani wcześniej – mimo, że strony zeznały, że od sierpnia 2019r. łączyła je umowa – nie doszło do zgłoszenia W. F. (2) do ubezpieczeń społecznych, co Zakład podnosił jako jeden z argumentów przemawiających za słusznością wydanej decyzji. Dodatkowo, pewne wątpliwości Sądu, których jednak w tym postępowaniu Sąd szczegółowo nie analizował, dotyczyły kwoty wypłacanej ubezpieczonej z tytułu umowy zlecenia zawartej w dniu 9 grudnia 2019r. Kwota ta była znacząco niższa niż w umowie z 1 września 2019r., choć – jak wskazywali świadkowie – W. F. (1) prowadziła księgi tych spółek, które zostały wymienione w ww. umowie, a poza tym pracę świadczyła nie przez kilka godzin w miesiącu, co mogłaby sugerować kwota wynagrodzenia z umów zlecenia zawieranych począwszy od 9 grudnia 2019r., tylko codziennie i przez kilka godzin - najpierw w biurze spółki, a potem poza nim.

Powyższe okoliczności, zdaniem Sądu, z racji tego, że ubezpieczona niewątpliwie wykonywała prace zleczone – na pewno od 9 grudnia 2019r., a z dużym prawdopodobieństwem również i wcześniej (mimo, że strony wskazywały, że wówczas łączyła je niepodlegająca oskładkowaniu umowa o dzieło) – nie mogły prowadzić jednak do wykluczenia jej z ubezpieczeń społecznych. Zdaniem Sądu, jeśli odwołująca się spółka korzystała z pracy W. F. (1) i być może innych osób, płacąc im, ale nie zgłaszając do ubezpieczeń i nie odprowadzając składek, to powinno to wywołać inną reakcję organu rentowego niż ta, której organ rentowy dał wyraz w zaskarżonej decyzji, a mianowicie w oparciu o regulacje ustawy systemowej, które dają Zakładowi szerokie możliwości kontrolne, ZUS powinien przeprowadzić dokładną kontrolę i w przypadku stwierdzenia, że W. F. (1) i inne osoby pracowały dla spółki bezumownie i bez zgłoszenia do ubezpieczeń zanim do nich zostały zgłoszone z opóźnieniem, powinien wydać decyzję obejmującą ubezpieczeniami od daty faktycznego rozpoczęcia pracy i z właściwymi podstawami wymiaru składek, które także mogą budzić wątpliwości. Natomiast takie działanie, jak podjął ZUS – w przypadku, gdy zleceniobiorca jakim jest

W. F. (1), wykonywał czynności zleczone – powoduje odwrócenie tego, do czego w założeniu powinien zmierzać organ rentowy. M.in. dla wyeliminowania przypadków pracy bezumownej, nieodprowadzania składek i zgłaszania do ZUS wtedy, kiedy płatnik bądź ubezpieczony ma potrzebę skorzystania ze świadczeń, działania Zakładu powinny być ukierunkowane właśnie na obejmowanie ubezpieczeniami w każdym przypadku, gdy są ku temu podstawy, a nie na wyłączenie z ubezpieczeń. Dlatego, mimo wskazanych okoliczności powodujących wątpliwości, które powinny podlegać szczegółowemu wyjaśnieniu przez ZUS w ramach uprawnień kontrolnych i powodować ewentualne wydłużenie okresu, w którym W. F. (1) powinna być ubezpieczeniami objęta (także być może z inną podstawą wymiaru składek), Sąd oddalił odwołanie. Zdaniem Sądu, W. F. (1) pracowała dla (...) sp. z o.o. w okresie od 9 grudnia 2019r., a więc od daty której dotyczy zaskarżona decyzja i poza którą Sąd nie może się cofać. Dlatego powinna być objęta ubezpieczeniami niezależnie od okoliczności spóźnionego zgłoszenia do ZUS oraz bliskości czasowej tego zgłoszenia i wystąpienia płatnika składek z wnioskiem o wsparcie w ramach tzw. tarczy antykryzysowej. Oczywiście można byłoby rozważyć za organem rentowym, który na to także się powołał, czy działanie, o którym mowa, nie było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Na to jednak nie ma dostatecznych dowodów. Przede wszystkim Sąd nie ustalił, by ubezpieczona – która przecież nie może ponosić negatywnych konsekwencji działań płatnika składek – pozostawała w zмовie z płatnikiem co do świadczenia pracy i pobierania wynagrodzenia bez obowiązku odprowadzania składek i by dopiero w sytuacji wystąpienia płatnika o wsparcie z (...) wraz z płatnikiem zdecydowała o zgłoszeniu do ZUS. Poza tym, zdaniem Sądu, naruszające obowiązujące przepisy byłoby wykluczenie z ubezpieczeń w sytuacji, kiedy obowiązek takiego zgłoszenia wynika z faktu realizacji przez strony umowy zlecenia, a nie zachodzą żadne dodatkowe okoliczności, które mogłyby wskazywać na sprzeczność z zasadami współzycia społecznego. Organ rentowy w przedmiotowej sprawie takich naruszonych przez strony zasad współzycia społecznego nawet nie określił ani nie podał żadnych argumentów, które za takim naruszeniem mogłyby przemawiać.

Konkludując, zdaniem Sądu, brak było podstaw do stwierdzenia nieważności oświadczeń stron umowy zlecenia. W związku z tym nie zachodziły podstawy do wyłączenia W. F. (1) z ubezpieczeń społecznych w sytuacji, gdy z zebranych w sprawie dowodów wynika, że umowa zlecenia z dnia 9 grudnia 2019r. oraz kolejne umowy o takim samym charakterze były i wciąż są realizowane. Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy, stosując art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że W. F. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. podlega od dnia 9 grudnia 2019 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018r., poz. 265), zasądając od przegrywającego spór organu rentowego na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 180 zł.